

Fra tanke til handling – i en fart

Med ReproManagement – sund fornuft, får du et brugervenligt og effektivt værktøj til fejlfinding i kvægbesætningen.

Det sætter ting i system, og gør det nemt at flytte fokus til det, der har størst betydning for reproduktionen.

Faktablad 3

Optimale lysforhold

Fokus på

- > At køer og kvier får ca. 16 timers lys (over 100 lux)
- > At køer og kvier får ca. 8 timers mørke (under 10 lux)
- > Undgå punktbelysning om natten.

Baggrund

En dagslængde på 16-18 timer og mørke i 6-8 timer har i flere forsøg vist, at have en positiv indflydelse på tilvækst og alder for kønsmodning hos kvier, uden at have en negativ effekt på dyrenes efterfølgende ydelsepotentiale. Denne lyskombination menes desuden at have en positiv effekt på køernes tomdage og antallet af inseminerer pr. ko.

Dagslyset er den største del af året ikke tilstrækkeligt til at opnå en daglig lysperiode på ca. 12 timer, så det er nødvendigt, at suppleres med elektrisk lys. En af grundene til, at den anbefalede periode i mange tilfælde ikke overholdes er, at der allerede ved 18-tiden skiftes fra almindelig belysning til natbelysning, eller at man anvender lyslister, så lyset i stalden først tænder når det bliver mørkt.

Udpegning af problemet

Undersøg om belysningsanlægget er under-

overføres et signal til hjernen. Dette signal ham- mer udskillelsen af stoffet 'melatonin'. Når det bliver mørkt, stiger udskillelsen af melatonin igen. Denne hormondosis er udskillelsen af melatonin, som afgørende betydning for en række hormoner, som påvirker dyrenes tilvækst, reproduktion, melkey- delse og sundhed. Det betyder derfor, at den positive effekt af lys kun opnås, når dyrene oplever en periode med mørke i løbet af døgnet.

Hvis natbelysningen opnås ved at lade et min- dre antal lyslister være tændt, varierer lysstyrken mellem forskellige områder af stalden. Dette kan føre til punktbelysning er uansket, da det markant forringer den positive effekt, der ses, når dyrene har en periode med mørke i løbet af døgnet.

Punkter til handlingsplan

Skiftes de lyslister til natbelysning, er det an- muldigheds, at lade lyset forblive tændt 3-4 timer

Tjekliste 2

Køerne viser ikke brunst

Repro Management – sund fornuft

F3

Fokuspunkt	Forslag	Egne notater	Fakta
Staldforhold			
Er lysforholdene optimale?	Ja / nej		F3
Er gulvene skridsikre?	Ja / nej		F4
Kronisk stress	Hvor høj er belægningsgraden (100 pct. antal køer = antal søngestubåse)? Klimastyring (luftskifte, overbrusning, ventilation)?		F5
Avl			
Besætningens generiske afvigelse fra racens gns. for frugtbarhed?	+ / - indekseenhed		F6
Ernæring			
Højt produktionsniveau 0-12 uger efter kælvning	Andel 1.ka køer med falthænge, ydte		F7
Huldtab i de første 3-4 uger af laktationen	Andel køer		F8
Sundhed	Tilfælde		

- 1. Gennemgå relevante Tjeklister. Udpeg fokus-punkter.**
- BRUNSTTEGN
 - SÆDOPBEVARING OG TEKNIK
 - STALDFORHOLD
 - AVL
 - ERNÆRING
 - SUNDHED

- 2. Søg relevante Fakta- blade. Find årsager til problem.**
- BAGGRUND
 - UDPEGNING AF PROBLEM
 - ÅRSAGER
 - PUNKTER TIL HANDLINGSPLAN

Handlingsplan for:

Date: _____

Mål for handlingsplanen (Beskriv mål og gør det målbart): _____

Opfølgning på handlingsplan, hvem? _____

Aktuelt niveau: _____

Opfølgning på handlingsplan, hvornår? _____

Kriterier for om målet er opnået? _____

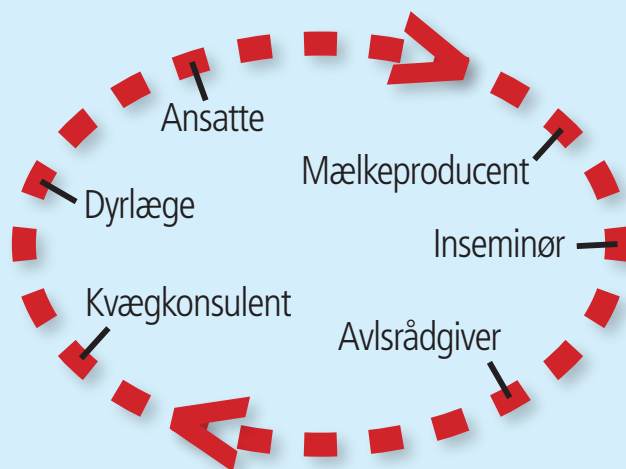
Aktivitet	Resurser	Ansvarlig	Deadline	Information
Hvordan opnås delmålet?	Tid og omkostninger			Hvem skal orienteres? / Af hvem?

- 3. Skriv konkrete tiltag i Handlingsplanen.**
- MÅL
 - AKTIVITETER
 - RESURSER
 - ANSVAR
 - TIDSPLAN
 - KOMMUNIKATION

Kommunikation

- en forudsætning for at tingene lykkes

Faktablad 3
Optimale lysforhold

Fokus på

- > At køer og kvier får ca. 16 timers lys (over 100 lux)
- > At køer og kvier får ca. 8 timers mørke (under 10 lux)
- > Undgå punktbelystning om natten.

Beggrund
En dårligt lysforhold på 10-12 timer og mørke i 6-8 timer før i flere forseg vidt, at have en positiv indflydelse på blivest og alder for kommoderhed hos kvier, uden at have en negativ effekt på dyrenes efterfølgende ydeevne. Denne kombination mener desuden at have en positiv effekt på køernes tumulds og antallet af insemineret på ko.

Udpegning af problem
Undersøg om belysningsanlægget dimensioneret. Du kan for eksempel kigge på lysstyrke (lx) og på afstand. Du kan også kigge på lysmængde (lm) eller lux (lx). Ved målinger skal forseg og afstand til værelset være ens. En tommeffekt er, at kan tage et foto uden lys.

Supplerende mater
FarmTest 'Lys i kvægselske' <http://www.landbrugsinfo.dk>

Tjekliste 2
Køerne viser ikke brunst

Staldforhold	Forsøg	Egenskaber	Følger
Er lysforholdene optimale?	Ja / nej		
Er gulvene stridsikre?	Ja / nej		
Kronisk stress	Ja / nej	Har høj er betingelsesgraden (100 pct. antal løber - antal klimabrytning (intresse, overbrusning, vemselag))	F3
Avl		Bestemmelse af genetiske afvigelse (1/2 racens osv. for frugtbarhed)	F4
Ernæring	+ / - indkseenheder	Høj produktionsniveau 0-12 uger efter kælvning	F5
Ketose		Hulde (1 de første 3-4 uger af laktationen)	F6
Sundhed		Andel køer med hulde > 1,0	F7
Udeblivende brunst og Cyster		Tilfælde/100 årskøer	F8
Vanskelig kælvning		Tilfælde/100 årskøer	F9
Tilbageholdt efterbyrd		Tilfælde/100 årskøer	F10
Tidlig barbetændelse		Tilfælde/100 årskøer	F11
Abort		Tilfælde/100 årskøer	F12
Klov-/lemmelidelse		Tilfælde/100 årskøer	F13
		Andel køer med halthedsscore 3, 4, 5	F10
			F11
			F9

Se de nævnte Faktablade for uddybende forklaring og løsningsforslag.

Tjeklister og Faktablade viser, at de faktorer der påvirker reproduktionsresultaterne er mange. Derfor er det af stor betydning, at inseminør, avlsrådgiver, kvægkonsulent, dyrlæge og ansatte alle får lejlighed til at spille ind med deres synspunkter.

Materialet kan downloades fra:
www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/reproduktion

